

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 101 72 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331, Fax : 210-2124524

Αθήνα, 31/1/2018
Αριθμ. Πρωτ.: 57/108043

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων & ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Κριτήρια επιλογής της Δράσης 10.1.04 «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα» του Μέτρου 10 του ΠΑΑ 2014 - 2020»

ΣΧΕΤ: **Η Ερώτηση 350/12-10-2017**

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσαν οι Βουλευτές κ.κ. **Α. Σταμπουλή, Α. Αθανασίου, Χ. Αντωνίου, Σ. Αραχωβίτης, Α. Γκαρά, Γ. Δημαράς, Π. Δριτσέλη, Ζεϊμπέκ Χουσεϊν Μ. Θελερίτη, Κ. Ιγγλέζη, Α. Καστόρης, Χ. Κατσαβριά-Σιωροπούλου, Χ. Καφαντάρη, Π. Κοζομπόλη-Αμανατιδή, Ν. Μανιός, Γ. Μπαλαούρας, Γ. Ντζιμάνης, Γ. Πάλλης, Ν. Παπαδόπουλος, Θ. Παραστρατιδής, Δ. Ρίζος, Α. Ριζούλης, Χ. Σιμορέλης, Ε.-Μ. Σκούφα, Κ. Σπαρτινός, Ε. Σταματάκη και Γ. Στογιαννίδης**, για τα θέματα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) είναι συναρμόδιο με το συνεργαζόμενο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) στην εφαρμογή ορισμένων Οδηγιών για την προστασία του περιβάλλοντος. Μία από αυτές είναι και η Οδηγία 91/676/ΕΟΚ «για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης», η οποία έχει ενσωματωθεί στο ελληνικό δίκαιο από το 1997 και για την οποία αρμόδια υπηρεσία για τη χώρα μας έχει οριστεί η Ειδική Γραμματεία Υδάτων (ΕΓΥ) του ΥΠΕΝ. Σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ, κάθε Κράτος-Μέλος οφείλει, μεταξύ άλλων, να χαρακτηρίσει ως ευπρόσβλητες ζώνες περιοχές της ξηράς, των οποίων τα ύδατα απορρέουν σε ύδατα, που εμφανίζουν αυξημένες συγκεντρώσεις νιτρικών (μεγαλύτερες των 50μg/lit).

Ο χαρακτηρισμός μίας περιοχής ως ζώνης ευπρόσβλητης στη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης γίνεται από το ΥΠΕΝ, σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία, μεταξύ των οποίων και το ΥΠΑΑΤ, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν αυξημένες τιμές νιτρικών στα υπόγεια και επιφανειακά ύδατα της συγκεκριμένης περιοχής, μετά από μετρήσεις, οι οποίες πραγματοποιούνται με βάση σταθερό δίκτυο παρακολούθησης υπόγειων και επιφανειακών υδάτων, αρμοδιότητας της ΕΓΥ του ΥΠΕΝ. Επιπρόσθετα, λαμβάνονται υπόψη τα αποτελέσματα της ανάλυσης ανθρωπογενών πιέσεων στη λεκάνη απορροής, όπου ανήκει κάθε υδατικό σύστημα, η οποία γίνεται στο πλαίσιο των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ), για τα οποία αρμόδια υπηρεσία είναι η ΕΓΥ του ΥΠΕΝ. Επισημαίνεται ότι η αξιολόγηση ανθρωπογενών πιέσεων στις ΣΔΛΑΠ αποτελεί προαπαιτούμενο για τον χαρακτηρισμό περιοχών ως ευπρόσβλητων ζωνών και από αυτήν πρέπει να αποδεικνύεται η συμμετοχή των γεωργικών δραστηριοτήτων στην πρόκληση νιτρορύπανσης.

Όσον αφορά στη δράση 10.01.04 «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα» του Μέτρου 10 «Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020, σημειώνεται ότι είναι εθελοντική και εφαρμόζεται στις τριάντα περιοχές, που είναι ήδη χαρακτηρισμένες με ΦΕΚ ως ευπρόσβλητες στα νιτρικά γεωργικής προέλευσης (σύμφωνα με την προαναφερθείσα Οδηγία 91/676/ΕΟΚ), καθώς και σε επτά σημαντικά υδροτοπικά συστήματα, όπως φαίνεται στην παράγραφο 2 «Περιοχές παρέμβασης»

του άρθρου 22 «Δράση 10.01.04 Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα» της αριθμ. 1013/95296/13.09.2017 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'3256/18-9-2017). Οι συγκεκριμένες περιοχές παρέμβασης της δράσης αποτελούν περίπου το 70% της καλλιεργήσιμης έκτασης της χώρας και περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο τις εντατικά και άρα περισσότερο επιβαρυνμένες σε εισροές νιτρικών και φωσφορικών ιόντων, φυτοπροστατευτικών προϊόντων κ.ά. καλλιεργούμενες εκτάσεις αυτής.

Η δράση 10.01.04, όπως προκύπτει από το ΠΑΑ 2014-2020 αλλά και τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ.1305/2013, συνεισφέρει στην προτεραιότητα 4 «Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοπονία» και ειδικότερα στις Περιοχές Εστίασης:

4α) Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών Natura 2000, και εντός των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας Υψηλής Φυσικής Αξίας (HNV) και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπιών.

4β) Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων.

4γ) Πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και βελτίωση της διαχείρισης αυτού.

Λόγω της μεγάλης έκτασης της περιοχής παρέμβασης, του αυξημένου ενδιαφέροντος των παραγωγών και του εγκεκριμένου προϋπολογισμού, κρίθηκε απαραίτητο να τεθούν στο πρόγραμμα κριτήρια επιλογής των υποψήφιων δικαιούχων. Επισημαίνεται ότι κανονιστικά τα κριτήρια επιλογής στο μέτρο γεωργοπεριβαλλοντικών και κλιματικών ενισχύσεων μπορούν να αφορούν μόνο στην περιβαλλοντική στόχευση του μέτρου.

Όπως προκύπτει και από τον τίτλο της, η δράση «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα» στοχεύει γενικότερα στη μείωση της ρύπανσης των υδάτων από τη γεωργική δραστηριότητα (νιτρικά ιόντα, φωσφορικά ιόντα και δραστικές ουσίες, που περιέχονται στα φυτοπροστατευτικά προϊόντα) και όχι αποκλειστικά από νιτρικά ιόντα, όπως συνέβαινε με τη στόχευση της αντίστοιχης δράσης της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου. Για τον λόγο αυτόν, άλλωστε, το πεδίο παρέμβασης της δράσης περιλαμβάνει και περιοχές, που δεν χαρακτηρίζονται ευπρόσβλητες από τα νιτρικά, αλλά αποτελούν σημαντικούς υδροτόπους της χώρας.

Δεδομένης της στόχευσης της δράσης, καταρχάς στην ποιότητα των υδάτων και δευτερευόντως στη βιοποικιλότητα και στην περίπτωση που ο συνολικός προϋπολογισμός των αιτήσεων ενίσχυσης στη δράση είναι μεγαλύτερος του προκηρυχθέντος ποσού, τα υποψήφια για ένταξη αγροτεμάχια κατατάσσονται με βάση τα παρακάτω κριτήρια επιλογής:

1. Η γεωργική γη βρίσκεται σε υπόγεια υδατικά συστήματα με κακή ποιοτική (χημική) κατάσταση, όσον αφορά στα υπόγεια ύδατα.
2. Η γεωργική γη βρίσκεται σε προστατευόμενη περιοχή (περιοχές NATURA, θεσμοθετημένες περιοχές εθνικών πάρκων).

Τα παραπάνω κριτήρια βασίζονται σε μετρήσιμα στοιχεία, που προκύπτουν από τα μέχρι σήμερα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών και το σχετικό θεσμικό πλαίσιο ορισμού προστατευόμενων περιοχών, εξασφαλίζουν την περιβαλλοντική στόχευση της δράσης και δίνουν προτεραιότητα στις περισσότερο επιβαρυνμένες από ρύπανση των υδάτων περιοχές και δευτερευόντως σε εκείνες που υποστηρίζουν σημαντική βιοποικιλότητα, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται το μέγιστο περιβαλλοντικό αποτέλεσμα. Επισημαίνεται ότι τα συγκεκριμένα κριτήρια επιλογής της δράσης 10.1.4, τα οποία είναι σε απόλυτη συμφωνία με τη λογική παρέμβασης και τη χρηματοδοτική βαρύτητα της δράσης, εγκρίθηκαν με την αριθμ. C(2017)4571/28.06.2017 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και με την αριθμ. 2936/22.11.2016 απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης και η μοριοδότησή τους εγκρίθηκε με την αριθμ. 1098/10.04.2017 απόφαση του ανωτέρω αρμόδιου συλλογικού οργάνου. Περιλήφθηκαν, επίσης, στην αριθμ. 1013/95296/13.9.2017 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'3256/18.9.2017). Συνεπώς, η όποια τροποποίηση/αναθεώρησή τους δεν έγκειται απλά και μόνο στην αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου σε επίπεδο εφαρμοστικής υπουργικής απόφασης.

Θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι τα κριτήρια επιλογής δεν αποτελούν κριτήρια επιλεξιμότητας, και, ως εκ τούτου, δεν αποκλείουν περιοχές και δικαιούχους (που δεν τα πληρούν) από τη συμμετοχή τους μέσω της υποβολής αιτήσεων στήριξης στην Πρόσκληση Εκδήλωσης

Ενδιαφέροντος που θα προκηρυχθεί. Βάσει των συγκεκριμένων κριτηρίων επιλογής θα γίνει η βαθμολόγηση των αιτήσεων στήριξης και η κατάταξη, η οποία θα προκύψει βάσει της βαθμολόγησης αυτής, θα χρησιμεύσει για τυχόν εξαίρεση υποψηφίων μόνο στην περίπτωση που, λόγω του τεράστιου ενδιαφέροντος που θα παρουσιασθεί, ο προϋπολογισμός της Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για τη δράση θα υπολείπεται του συνολικού προϋπολογισμού των αιτήσεων στήριξης που θα υποβληθούν. Ωστόσο, πρέπει να τονιστεί ότι το ύψος των απαιτούμενων πιστώσεων, όπως έχει αποτυπωθεί στο ΠΑΑ 2014-2020 για τη δράση, είναι σημαντικά υψηλότερο από αυτό της προηγούμενης περιόδου του ΠΑΑ 2007-2013.

Όσον αφορά στις πιθανές επιπτώσεις στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία από τη μη συμμετοχή ορισμένων περιοχών, πρέπει να επισημανθεί ότι το εθνικό θεσμικό πλαίσιο για την προστασία από τη νιτρορύπανση, που απορρέει από την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ, αποσκοπεί στην αντιμετώπιση του προβλήματος της νιτρορύπανσης γεωργικής προέλευσης ανεξάρτητα από τη συμμετοχή ή όχι στο επιδοτούμενο εθελοντικό πρόγραμμα της δράσης 10.1.04.

Συγκεκριμένα, από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (αρμόδια η Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Χωροταξίας & Κλιματικής Αλλαγής) συντάχθηκε και εκδόθηκε «Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης» υπό τη μορφή Υπουργικής Απόφασης με αριθ. 1420/82031/17.08.2015 (Β' 1709), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Ο κώδικας ισχύει για ολόκληρη τη χώρα και περιλαμβάνει μία σειρά διατάξεων, οι οποίες είναι αυστηρά απαγορευτικές. Ενδεικτικά, οι απαγορεύσεις αφορούν στον τρόπο εφαρμογής των αζωτούχων λιπασμάτων, καθώς και των επεξεργασμένων υγρών ή στερεών κτηνοτροφικών αποβλήτων αποκλειστικά σε εδαφικούς αποδέκτες, στην τήρηση ελάχιστων αποστάσεων από ρέματα και υδάτινους όγκους, στην τήρηση μέγιστου ορίου ποσότητας αζώτου από κτηνοτροφικά απόβλητα, με την οποία εφοδιάζονται τα εδάφη, καθώς και στην υποχρεωτική επεξεργασία των κτηνοτροφικών αποβλήτων. Επίσης, ήδη από το 2001 και το 2006, έχουν συνταχθεί Προγράμματα Δράσης (ΠΔ), σύμφωνα με το άρθρο 5 της Οδηγίας 91/676/ΕΟΚ, με υποχρεωτικά μέτρα και ανώτατα όρια λίπανσης με αζωτούχα λιπάσματα για τις επτά παλαιότερες και μεγαλύτερες σε έκταση από τις τριάντα ευπρόσβλητες ζώνες.

Σύμφωνα με την Ειδική Γραμματεία Υδάτων (ΕΓΥ) του ΥΠΕΝ αλλά και τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Χωροταξίας & Κλιματικής Αλλαγής του ΥΠΑΑΤ, ως συναρμόδια Υπηρεσία, μέσα στο 2018 προγραμματίζεται η κατάρτιση της Κοινής Υπουργικής Απόφασης, που θα περιλαμβάνει τα Προγράμματα Δράσης για τις είκοσι τρεις νέες περιοχές αλλά και επικαιροποιημένα για τις επτά παλαιότερες περιοχές.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Υπ. Περιβάλλοντος & Ενέργειας
- Γραφείο κ. Υπουργού
2. Βουλευτή κα Α. Σταμπουλή
3. Βουλευτή κ. Α. Αθανασίου
4. Βουλευτή κ. Χ. Αντωνίου
5. Βουλευτή κ. Σ. Αραχωβίτη
6. Βουλευτή κα Α. Γκαρά
7. Βουλευτή κ. Γ. Δημαρά
8. Βουλευτή κα Π. Δριτσέλη

9. Βουλευτή κ. Ζεϊμπέκ Χουσεϊν
10. Βουλευτή κα Μ. Θελερίτη
11. Βουλευτή κα Κ. Ιγγλέζη
12. Βουλευτή κ. Α. Καστόρη
13. Βουλευτή κα Χ. Κατσαβριά-Σιωροπούλου
14. Βουλευτή κα Χ. Καφαντάρη
15. Βουλευτή κα Π. Κοζομπόλη-Αμανατίδη
16. Βουλευτή κ. Ν. Μανιό
17. Βουλευτή κ. Γ. Μπαλαούρα
18. Βουλευτή κ. Γ. Ντζιμάνη
19. Βουλευτή κ. Γ. Πάλλη
20. Βουλευτή κ. Ν. Παπαδόπουλο
21. Βουλευτή κ. Θ. Παραστρατίδη
22. Βουλευτή κ. Δ. Ρίζο
23. Βουλευτή κ. Α. Ριζούλη
24. Βουλευτή κ. Χ. Σιμορέλη
25. Βουλευτή κα Ε.-Μ. Σκούφα
26. Βουλευτή κ. Κ. Σπαρτινό
27. Βουλευτή κα Ε. Σταματάκη
28. Βουλευτή κ. Γ. Στογιαννίδη